

Buiten de schoolmuren is het leven lastiger **Leerlingen leren plannen en samenwerken in project Aqualung**

Met het project Aqualung van Helicon Opleidingen slaan leerlingen Veehouderij, Groen en Milieutoezicht en externe deskundigen de handen ineen. De resultaten stemmen tot tevredenheid. Wel weten de leerlingen nu dat samenwerking met relatief onbekenden een zorgvuldige planning vereist.

Drie leerlingen van Helicon Opleidingen uit Boxtel lopen langs een beek in de buurt van hun schoolgebouw. Ze stellen vast dat de beek zelf zijn route bepaalt en als vanouds kronkelt door het Brabantse landschap. Om de agrarische sector tegemoet te komen dwong de over-

Judith, Jan en Bart: “Buiten de schooldeuren steek je veel meer op”

heid in de vorige eeuw veel beken in een gekanaliseerd keurslijf. Nu vindt op veel plaatsen het omgekeerde plaats en richt het overheidsbeleid zich op de teruggave van cultuurgrond aan de natuur.

Met het project Aqualung verdiepen Jan, Bart en Judith, mbo-leerlingen uit het vierde leerjaar van de afdeling Milieutoezicht, zich in de achtergronden van deze veranderingen. Integraal waterbeheer vormt daarbij het thema. De gevolgen voor de natuur, veiligheidsoverwegingen en economische belangen spelen een belangrijke rol bij deze vorm van herinrichting van het landschap. Boeren verliezen bijvoorbeeld een deel van hun grond wanneer de overheid besluit een beek weer in de oorspronkelijke staat terug te brengen. Gemeentes derven inkomsten bij een verbod op woningbouw in de uiterwaarden. De opvang van overtollig water in daarvoor afgebakende gebieden bedreigt de flora en fauna. Met Aqualung maken zestig toekomstige beroepsbeoefenaars uit de afdelingen Groen, Milieutoezicht en Veehouderij en hun docenten kennis met de knelpunten rondom integraal waterbeheer. De ontwikkeling van een andere aanpak voor mensen die zich beroepshalve met dit onderwerp bezighouden is een andere doelstelling. Dit geldt ook voor het gebruik van ICT bij de in- en externe contacten. Leerlingen beschikten over zestig uur om een aantal theorielessen over dit onderwerp te volgen en in groepen op zes verschillende locaties in Noord-Brabant de knelpunten te inventariseren. Ze interviewden vertegenwoordigers van milieu- en natuurbeschermingsorganisaties, gemeentes, de provincie en agrariërs. Aansluitend op de interviews legden de leerlingen hun bevindingen vast in een verslag, een presentatie en een poster. Binnenkort presenteren ze hun bevindingen aan hun medeleerlingen, docenten en andere belangstellenden. De groepen verdeelden hun werkzaamheden en krijgen een beoordeling voor hun persoonlijke prestaties.

Leereffect

Judith, Bart en Jan zijn enthousiast. “De uitdaging, de zelfstandigheid, de afwisseling, het werken met verschillende

mensen, het leren in de praktijk en de communicatie via Livelink vinden we leuker dan theorielessen”, aldus Judith. Ook staken ze meer van deze aanpak op. Naast de technische aspecten van integraal waterbeheer noemen ze samenwerken en organiseren. De samenwerking met externe deskundigen en leerlingen Groen, Veehouderij leerde hen de knelpunten van diverse kanten te belichten. Bart: “Dit biedt een grote meerwaarde. Externe deskundigen en leerlingen uit andere afdelingen bekijken de problemen vanuit hun vakgebied. Daar leerden we veel van.” Wel bekritisieren zij de starre opstelling van de leerlingen

Veehouderij. Jan: “Ze kijken uitsluitend naar het belang van de veehouder. Ook hun motivatie was minder. Wij werken voor een examen en zij slechts voor een paar studiepunten in de vrije ruimte.” Daarnaast leerden ze organiseren. De leerlingen ervoeren het belang van een goede planning. De taakverdeling van afdelingsoverstijgende opdrachten was door roostertechnische problemen vaak lastig. Judith: “Ik ging vroeger altijd uit van mijn eigen agenda en dacht slechts twee dagen vooruit. Nu weet ik dat ik eerder afspraken moet maken.” Daarnaast bestond er in het begin onduidelijkheid over de opdrachten. Judith: “Je

Docent Piet de Jongh: “Aqualung was een uitdaging met een hoge werkdruk”

merkte dat docenten dit voor de eerste keer deden. Dat neem ik niemand kwalijk, alle begin is moeilijk.“

Aandachtspunten

Projectleider en docent Milieutoezicht Piet de Jongh lacht wanneer we hem met de milde kritiek confronteren: “Met de start legden we de leerlingen een strak werkschema voor. Toch ruiken ze blijkbaar onmiddellijk wanneer docenten zich op braak terrein begeven.” Pas afgelopen zomer kreeg hij het verzoek om Aqualung op poten te zetten. Veel tijd om na te denken had hij niet. Dat hij over een uitgebreid netwerk van externe deskundigen en de hulp van Stoas kon beschikken gaf de doorslag: “Aqualung maakte mij enthousiast, organisatorisch begonnen we echter vanaf het nulpunt.” Hij vertelt dat Aqualung enkele elementen bevat die vergeleken met andere projecten extra aandacht vereisten. Zo vraagt de deelname van meerdere afdelingen uitstekende ICT-voorzieningen. Dankzij Livelink verliep de communicatie naar tevredenheid. Meerdere afdelingen die in één project samenwerken vereist ook een plooibare opstelling van docenten en roostermakers: “Het succes valt of staat met collega’s die niet

krampachtig aan hun eigen programma vasthouden.” Ook op dit terrein ontdeed hij weinig problemen. Maar de samenwerking tussen de leerlingen van de uiteenlopende afdelingen verliep daarentegen soms moeizaam. Het maken van afspraken met elkaar en met externe deskundigen liet in enkele gevallen te wensen over. Het kwam voor dat leerlingen geen initiatieven namen en zich verscholen achter roostertechnische problemen. De samenwerking met de vertegenwoordigers van gemeentes, de provincie, natuurorganisaties en agrariërs verliep doorgaans soepel, maar confronteerde sommige leerlingen wel met het verschil tussen het leven binnen en buiten de schoolmuren. Zo had een landbouwer weinig geduld met de leerlingen. Uit hun vragen tijdens een interview bleek dat ze de materie onvoldoende beheersten. De boer stuurde de leerlingen weg met de opdracht eerst hun huiswerk te maken en vervolgens een nieuwe afspraak te maken. De Jongh: “De gemiddelde docent behandelt leerlingen meestal vriendelijker.” Ook kwam het voor dat externe deskundigen hun toezeggingen door andere prioriteiten niet konden waarmaken. Tevens vergaten sommige

leerlingen hun afspraak. “Wanneer je een dag na de afspraak komt, sta je voor een dichte deur. Daar leren ze veel van.” Hij komt tot de slotsom dat Aqualung een duidelijke meerwaarde bood. De samenwerking met andere afdelingen en externe deskundigen verruimt het blikveld van zowel leerlingen als vakdocenten. De Jongh: “Wanneer je de maatschappij bij de opleiding betreft, steken leerlingen hier veel meer van op dan van theorielessen.” Wel tekent hij aan dat het delen van kennis met andere instanties onvoldoende uit de verf kwam. Dat vonden de begeleiders nog iets te hoog gegrepen. Hij vindt ook dat niet iedere groep leerlingen in aanmerking komt voor het afnemen van interviews bij externe contacten: “Voor lagere niveaus is dit project ongeschikt.” Ook persoonlijk blikt De Jongh tevreden terug. Hij genoot van deze uitdaging, maar ondervond wel de nodige druk. “De variatie maakt het boeiend. Wanneer er echter het hele schooljaar dergelijke activiteiten op het programma staan, wordt de werkdruk wel heel erg hoog. Wanneer leerlingen problemen ondervinden met hun werk, staan ze toch als eerste weer bij mij op de stoep.” □♦